ԿԵՑՑԷ՛ ՄԱՐԱՋԱԽՏ ԲԱՂՐԱՄԵԱՆԸ

Posted on August 26, 2011 by Keghart

Category: Opinions

Պարոյր Աղպաշեան, Պէյրութ, 25 Օգոստոս 2011

Կեցցէ՛ Մարաջախտ Բաղրամեանը, Անկցի՞...Բաղրամեանը

Խորագիրը տարօրինակ չթուի:

Անիկա խօսուն իրականութեան մը տխուր պատմութիւնն է, որ, դժբախտաբար, կը կրկնուի ու կը կրկնուի, յատկապէս Հայաստանի մէջ, ուր խայտաբղետ պատկերներ կը պարզուին, անսովոր իրավիճակներ կը ստեղծուին, չափազանցուած դերակատարութիւններ կը կատարուին:

Պարոյր Աղպաշեան, Պէյրութ, 25 Օգոստոս 2011

Կեցցէ՛ Մարաջախտ Բաղրամեանը, Անկցի՞...Բաղրամեանը

Խորագիրը տարօրինակ չթուի:

Անիկա խօսուն իրականութեան մը տխուր պատմութիւնն է, որ, դժբախտաբար, կը կրկնուի ու կը կրկնուի, յատկապէս Հայաստանի մէջ, ուր խայտաբղետ պատկերներ կը պարզուին, անսովոր իրավիճակներ կը ստեղծուին, չափազանցուած դերակատարութիւններ կը կատարուին:

Հարցը, աւելի ճիշդ՝ մտահոգութիւնը, կը վերաբերի հայրենի պատկան իշխանութիւններուն “սանձարձակ” տուչութիւններ, պարգեւատրումներ ու շքադրութիւններ տնօրինելու հիւանդագին անհեթեթութեան մասին է, որ յաճախ կը կատարուի անտեղի, անիմաստ եւ անխոհեմ կարգադրութիւններով:

Մենք այս “թունաւոր” թղթածրարին բազմաթիւ անգամներ անդրադարձած ենք վաղո՛ւց, թերեւս ըլլալով առաջիններէն, շեշտելով թէ՝ *գնահատանքի եւ արժեւորումի տնօրինումները չեն կրնար ըլլալ չափանիշներու խախտումով ու մակարդակներու անկումով*, ուր անհատական կապերը, հաշուենկատ մօտեցումները, պարագայական լսումները, “խաթըր”ական միջնորդութիւնները կը մնան... ի պատուի:

Վերջին հաշուով, ի՞նչ սկզբունքներով ու հիմունքներով, արժեչափերով եւ որակաւորումներով, կը մեծարուին կամ կը գնահատուին մարդիկ, եթէ ոչ իրենց ունեցած *բացառիկ* արժանիքներով, բերած *ինքնատիպ* նպաստներով, մատուցած մեծղի ներդրումներով, ինչ մարզի կամ կալուածի մէջ ծառայած ըլլան անոնք:

Սակայն, անցնող շուրջ տասնհինգ տարիներուն, բայց, մանաւանդ վերջին հնգամեակին, ականատես եւ ականջալուր եղանք խելակորոյս ու հիւանդագին բեմականացումներու, ուր շքանշանները, պարգեւները, յուշամետալները, եւայլն, զիրար կը հրմշտկեն աննախընթաց արտօրանքով, թէ՝ որուն՝ ի՛նչ պիտի հասնի, որուն՝ ի՛նչ պիտի յանձնուի, որուն՝ ի՛նչ պիտի տրամադրուի, ահաւոր դերաբաշխումով մը, ուր “տէրն ու ծառան” կամ “ծառան ու տէր”ը զիրար չեն ճանչնար (թերեւս ալ… կը ճանչնա՞ն):

“Պատուահաճոյութեան” այս կրկէսահանդէսին տխրահռչակ հիմնադիրը եղաւ Պրն. Ռոպերթ Քոչարեան, որ առանց գիտնալու “արժեւորուողի եւ արժեւորում”ի նրբութիւնները, գրպանները լեցուցած էր… շքանշաններով, զանոնք բաշխելով աստ ու անդ, ընդ որուն՝ Սփիւռք, վարկաբեկելով այդ շքանշաններու անուանակիրները եւ պարգեւատրուողները, կարծելով թէ մե՛նծ նուաճումներ կ'արձանագրէ ու համակիրներ կը շահի:

Օրի՛ն, ուժգնօրէն հակազդեցինք շարունակուող այս խեղկատակութեան, սակայն, ի զո՛ւր, Քոչարեան գրպանները աւելի լեցուց ու տեսակաւորեց շքանշանները, մինչ, հայ մտաւորականութեան մեծամասնութիւնը, աններելիօրէ՛ն, համակերպեցաւ քոչարեանական այս անուանարկային գործունէութեան, հնարք մը չգտնելով զսպելու հայ ժողովուրդի մեծերուն յիշատակն ու դերը արատաւորողները, ընդ հովանեաւ Քոչարեանի մը:

Բնական է, պարգեւատրուողներուն մէջ կային (ու կան) *արժանաւորներ*, սակայն, հարցը այն էր որ զայն “բաշխող” կողմը հեռու էր լուրջ ու *գիտակից* ըլլալէ, իսկ իր շուրջ գտնուողներուն մեծ մասը՝ պարզապէս պատեհապաշտ էր:

Այսօր, ներկայ իշխանութեան օրօք, բան մը փոխուա՞ծ է: Ոչի՛նչ: Աւելի քան խայտառակ վիճակ մը կը տիրէ:

Եթէ նախորդ շրջանին միայն նախագահական ծիրին մէջ կը մնար այս անկումային վիճակը, այսօր, տարածուած է բազմաթիւ ոլորտներէ ներս, ուր վարչապետականը, նախարարականը, եկեղեցականը, ակադեմականը, գրականը, եւայլն, եկած են միանալու “խժալուր համանուագ”ին:

Հետզհետէ այն անշեղ տպաւորութիւնը սկսած է ձեւաւորուիլ, որ հայ ժողովուրդի զաւակները, երկու հատուածներով, պիտի արժանանան հայրենի իշխանութիւններու… գնահատանքի վկայականներուն ու պատիւներուն, որովհետեւ, իւրաքանչիւր նախարարութիւն ու հիմնարկ՝ “մրցում”ի ելած է, ինքզինք պարտադրելու:

Լա՞ւ է այս բոլորը:

Լա՛ւ է, եթէ այդ տուչութիւններուն տրուի իրա՛ւ չափանիշներու յարգելիութիւն եւ ուղղուածութիւն, իսկ զանոնք կրողները ըլլան իրա՛ւ արժանաւորներ:

Լաւ չէ՛, եթէ այդ արարողութիւնները կ'ըլլան ցուցադրային ու ծրագրային հաշիւներով, իսկ զանոնք կրողները, մեղմ ըսած, անարժաններ:
Արագ յետադարձ հայեացք մը, ցոյց կու տայ այս մատնանշումներուն… մերկութիւնը:
Անգամի մը համար, թող յայտարարուի շարքը այն պարգեւներուն, որոնք Հայաստանէն "արձակուեցան" դէպի Սփիւռք, մերթ ալեկոծելով, մերթ գինովցինելով ամբոխներ:

Սփիւռքի ազգային գործիչները, իրենց զանազան հանգամանքներով, անսակարկ զոհողութիւններով ծառայած են իրենց գաղութներուն ու հայահամայնքներուն, առանց ակնկալելու "պատուանշաններ", որոնք այլապէս ալ կրնան փայփայելի եւ օրինակելի ըլլալ ոմանց:
Սակայն, այն ինչ որ տեղի կ'ունենայ ներկայիս "ցունամի"ի ոճով, առնուազն անհանդուրժելի է, իր բովանդակութեամբ ու տրամաբանութեամբ, երբ բարոյական ու նուիրական խոցելիութիւններ կ'առաջանան, տխուր հետեւանքներով:

Կ'ըսուի թէ՝ Սփիւռքի այս կամ այն հատուածին պնդումները կը պատճառեն այս սայթաքումները, այս կամ այն կողմին հետապնդումին արդիւնքն է այս "առատութիւն"ը, այս կամ այն "հեղինակութեան" պարտադրանքին գոհացում տալն է:

Չենք զարմանար:

Բայց, ինքզինք յարգող իշխանութիւն, պետականութեան մեկնարկով, իրաւունք ունի՞ դառնալու ենթակայական ու կամայական, վնասելով իր հեղինակութեան աւանդական ու բարոյական արժէքներուն:
Մենք դէմ չենք հայրենի պատկան իշխանութիւններուն Սփիւռքի գործիչները գնահատելու ու զանոնք վարձատրելու նախաձեռնութեան, զանազան արտայայտամիջոցներով, բայց, ո՞վ կ'ընդունի այն "բաբելոն"ութիւնը, որ այսօր կը տիրէ այդ հորիզոնականին վրայ:

Տեղ մը պէտք է զգաստանալ եւ՝ արգելակել այս թաւալքը, վերականգնելով չափանիշներու կարգը, վերահաստատելով աւանդոյթը, վերարժեւորելով մեծարուողը, վերագտնելով հաւասարակշռութիւնը, առանց ստրուկը դառնալու "արտաքին" միջամտութիւններուն, ոչ ալ իյնալու "խնամի"ական թակարդներու մէջ:

Իսկ նման "պատիւ"ներու մուրացկաններու ընչաքաղցութեան պէտք է վե՛րջ տրուի,

նոյնինքն հայրենի իշխանութիւններու կողմէ, եթէ կ՛ուզուի պահել ազգային-պետական արժանապատուութիւնը:

Անուանի հայազգի զինուորական՝ մարաջախտ Յովհաննէս Բաղրամեանի ստացած շքանշաններու թիւը իր մարմնէն աւելի ծանր էր, որովհետեւ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ էր, հետեւաբար հայրենի իշխանութիւնները կրնա՞ն այդ մակարդակը օրինակել, երբ շքանշան “կ՛ածեն”, այլապէս ի՞նչ իմաստ ունի “կեցցէ” ըսել, երբ հոն կայ… “անկցի”ն: